

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 8/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 35 § i lagen om den nationella för- valtningen av programmen för strukturfonder- na

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 maj 2004 en proposition med förslag till lag om ändring av 35 § i lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (RP 68/2004 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet (GrUU

18/2004 rd). Utlåtandet ingår som bilaga till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Kari Parkkonen, inrikesministeriet
- regeringssekreterare Susanna Paakkola, undervisningsministeriet
- forsknings- och utvecklingsdirektör Kari Vinni, social- och hälsovårdsministeriet.

PROPOSITIONEN

Lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om att social- och hälsovårdsministeriet kan överföra sin behörig-

het i ärenden som gäller strukturfonderna till länsstyrelserna. Lagen föreslås träda i kraft sommaren 2004.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (1353/1999, nedan strukturfondslagen) tillämpas på genomförandet av program som delfinansieras med medel från Europeiska gemenskapens strukturfonder och på förvaltningen av, tillsynen över och in-

spektionen av finansieringen ur strukturfonderna och av den motsvarande nationella medfinansieringen. I strukturfondslagen föreskrivs bland annat om förvaltningsmyndigheterna för strukturfondsprogrammen, fondvisa utbetalande myndigheter, övervakningskommittéer för programmen och landskapens samarbetsgrupper

som ska samordna genomförandet av programmen för strukturfonderna med de åtgärder som inverkar på den regionala utvecklingen.

Social- och hälsovårdsministeriet deltar under programperioden 2000—2006 i genomförandet av strukturfondsprogrammen för mål 1, 2 och 3 och gemenskapsinitiativprogrammen för Equal, Interreg III A och Urban. Ministeriet är det enda ministerium som deltar i strukturfondsprogrammen och som helt svarar för förvaltning, utbetalning, tillsyn och inspektion av projekt. Det har inte haft möjlighet att medverka i landskapets samarbetsgrupper. I en del samarbetsgrupper har ministeriet varit representerat genom den behöriga avdelningen inom länsstyrelsen. Inom andra förvaltningsområden deltar förbund på landskapsnivå, arbetskrafts- och näringscentralerna, länsstyrelsernas bildningsavdelningar och de regionala miljöcentralerna i förvaltningen av strukturfondsmedlen. Förvaltningsutskottet anser med hänsyn till hur viktig partnerskapsprincipen är i strukturfondsarbetet att projektverksamheten bör gå att regionaliseras också inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. På så sätt kan regionala aspekter bättre vägas in, lokal expertis utnyttjas, samarbetet mellan regionala och lokala myndigheter förstärkas och programmen genomföras effektivare. Därför ser utskottet propositionen som nödvändig och angelägen.

Grundlagsutskottet har granskat förslaget till ändring av 35 § i strukturfondslagen med tanke på grundlagens 2 § 3 mom., 21 § och 80 § och noterat att den föreslagna bemyndigandebestämmelsen är helt öppen och därmed inte svarar mot de krav som utskottet ställt till sin praxis. Det hänvisar till de uppgifter som enligt propositionen avses bli överförda och framhåller att uppgifter och befogenheter av det slaget delvis har med beslut om den enskildes rättigheter och skyldigheter att göra. Grundlagsutskottet anser att bemyndigandet bör begränsas med formuleringar som svarar mot syftena i motiveringen för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Alternativt kan bestämmelser om länsstyrelsernas uppgifter och behörighet i strukturfondsfrågor tas direkt in i lag.

Förvaltningsutskottet omfattar grundlagsutskottets syn på att bestämmelsen måste preciseras. Med stöd av utredning anser förvaltningsutskottet att det lämpligaste sättet att reglera överföringen av uppgifter till länsstyrelserna är att utfärda en bemyndigandebestämmelse i saken. Detta medger att uppgifter till en början bara överförs inom en viss länsstyrelse. I förekommande fall kan behörighet också överföras bara i vissa uppgifter som avses här. En successiv övergång är motiverad med tanke på den nödvändiga beredskapen. Men förvaltningsutskottet understryker att behörighetsrelationerna mellan myndigheterna också i detta fall bör vara klara.

Enligt strukturfondslagen är social- och hälsovårdsministeriet det ministerium som använder strukturfondsmedel. I 4 § sägs att det ministerium som använder medel från strukturfonderna — till skillnad från förvaltningsmyndigheter och betalande myndigheter — är ett ministerium som beviljar eller själv använder medel från strukturfonderna eller fördelar dem vidare inom sitt eget förvaltningsområde eller till förbunden på landskapsnivå för att användas eller beviljas som stöd. I 22 § 1 mom. finns en uppräkningslista av de viktigaste uppgifterna för det ministerium som använder medel från strukturfonderna och andra liknande aktörer. Uppgifterna inbegriper att bereda beslut om finansiering av projekten, se till att projekt i de fall som avses i lagen tas upp till behandling i landskapets samarbetsgrupp, bevilja medel inbegripet utbetalning, uppföljning av projekt, rapportering om användningen av medel och tillsyn, inspektioner och återkrav av medel i anknytning till projekten. Enligt utredning till förvaltningsutskottet avser den föreslagna bestämmelsen i propositionen precis dessa uppgifter som har med användning och beviljande av medel att göra. Med finansiering avses strukturfondsmedel som den utbetalande myndigheten anvisar social- och hälsovårdsministeriet och motsvarande finansiella bidrag från staten, som båda finns upptagna i statsbudgeten.

Förvaltningsutskottet noterar att 22 § enligt proposition (RP 140/1999 rd) om lagen i första hand är informativ och att den inte ger myndig-

heterna behörighet att bevilja stöd. På beviljande, utbetalning och tillsyn över stöd från olika myndigheter tillämpas därför den behöriga speciallagstiftningen eller i sista hand statsunderstödslagen (688/2004), om det inte finns specialbestämmelser om förvaltningsområdet. I det aktuella fallet är länsstyrelserna statsunderstödsmyndigheter enligt statsunderstödslagen och deras uppgifter och befogenheter i relation till stödtagaren framgår av statsunderstödslagen.

Förvaltningsutskottet anser att det av en överföring av uppgifter till länsstyrelserna också utan ett explicit bemyndigande följer att länsstyrelserna i egenskap av finansierande myndigheter har rätt att medverka i landskapets samarbetsgrupp i linje med strukturfondslagen. Vidare framhåller utskottet att information och rådgivning om myndighetens egen verksamhet, t.ex. hur stöd ska sökas och hur stöd beviljas, enligt lagen ingår i myndighetens skyldigheter och hör till god förvaltning. Till denna del finns det alltså inget behov av en explicit bemyndigandebestämmelse. Detsamma gäller utbildning för dessa uppgifter.

Utifrån det ovan sagda menar förvaltningsutskottet att gränserna för överföring av behörighet blir exakt angivna om man i bemyndigandebestämmelsen hänvisar till de uppgifter som avses i 22 § 1 mom. strukturfondslagen.

Grundlagsutskottet anser dessutom i sitt utlåtande att när propositionen behandlas måste den gällande bestämmelsen i 35 § om att undervisningsministeriet kan föra över sin behörighet i ärenden som gäller strukturfonderna till myndigheter som sköter uppgifter inom dess förvaltningsområde analogt kontrolleras. Uttrycket "genom ett beslut" måste samtidigt ändras till "förordning av ministeriet", om inte bestämmelser om myndigheternas behörighet tas direkt in i lag. Förvaltningsutskottet omfattar grundlagsutskottets syn. Om överföringen av behörighet inom undervisningsministeriets förvaltningsområde föreskrivs med stöd av 35 § i strukturfondslagen i undervisningsministeriets förordning om utbildningsstyrelsens och länsstyrelsernas behörighet i ärenden som gäller strukturfonderna (933/2001). Förvaltningsutskottet anser att det även fortsatt är motiverat att överföra behö-

righet genom ett bemyndigande att utfärda förordning och föreslår nödvändiga lagtekniska justeringar i strukturfondslagens 35 § om undervisningsministeriet.

Med stöd av det ovan sagda föreslår förvaltningsutskottet att 35 § godkänns med följande formulering för att grundlagsutskottets utlåtande ska kunna beaktas:

"Undervisningsministeriet kan (*utesl.*) överföra sin behörighet i ärenden som avses i 22 § 1 mom. i denna lag till utbildningsstyrelsen och länsstyrelserna. Bestämmelser om överföring av behörigheten utfärdas genom förordning av undervisningsministeriet.

Social- och hälsovårdsministeriet kan (*utesl.*) överföra sin behörighet i ärenden som avses i 22 § 1 mom. i denna lag till länsstyrelserna. Bestämmelser om överföring av behörigheten utfärdas genom förordning av undervisningsministeriet."

Samtidigt föreslår förvaltningsutskottet att lagförslaget ingress ändras av lagtekniska skäl.

Förvaltningsutskottet understryker avslutningsvis att om man vill att strukturfondsprogrammen ska få genomslag, verkställas effektivt och medlen förvaltas på ett oklanderligt sätt är det viktigt att länsstyrelserna har den nödvändiga personella och tekniska beredskapen framför allt för att avgöra projektens innehåll, bereda finansieringsbeslut och följa upp och utöva tillsyn över projekten. Det krävs lämpliga resurser.

Lagstiftningsordningen

Grundlagsutskottet framför i sitt utlåtande att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning om utskottets konstitutionella anmärkningar mot 35 § 2 mom. beaktas på behörigt sätt. Förvaltningsutskottet har beaktat de konstitutionella anmärkningarna på behörigt sätt och därmed kan den föreslagna lagen stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslaget godkänns med följande ändringar:

Lag

om ändring av 35 § i lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 35 § i lagen av den 30 december 1999 om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (1353/1999) (*utesl.*) som följer:

35 §

Överföring av behörighet i ärenden som gäller strukturfonderna

Undervisningsministeriet kan (*utesl.*) överföra sin behörighet i ärenden som avses i 22 § 1 mom. i denna lag till utbildningsstyrelsen och länsstyrelserna. Bestämmelser om överföring av behörigheten utfärdas genom förordning av undervisningsministeriet. (Nytt)

Social- och hälsovårdsministeriet kan (*utesl.*) överföra sin behörighet i ärenden som avses i 22 § 1 mom. i denna lag till länsstyrelserna. Bestämmelser om överföring av behörigheten utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Ikraftträdandebestämmelse
(Som i RP)

Helsingfors den 8 juni 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /cent
Esko Kurvinen /saml

Lauri Kähkönen /sd
Heli Paasio /sd
Juha Rehula /cent
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölli /cent
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.